

ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ З ОBOB'ЯЗКОВИМ УРАХУВАННЯМ ПСИХОЛІНГВІСТИЧНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ СТУДЕНТСЬКОЇ АУДИТОРІЇ

МАР'ЯНКО Я.Г.

Одеська державна академія будівництва та архітектури, м. Одеса, Україна

Проблема теоретичної систематизації психолінгвістичних явищ нашої свідомості та зведення їх у корпус наукових законів стоїть сьогодні гостро, оскільки дослідження у цій галузі швидко накопичують численні дані завдяки точнішим методам аналізу. У той час як зібраний матеріал потребує відповідного об'єктивного тлумачення, нові підходи в дослідженнях вимагають наявності точно сформульованих гіпотез та ефективних експериментальних схем. Сьогодні психолінгвістика відчуває потребу у більш чіткому визначенні своєї власної теорії, будови та тієї ролі, яку вона грає як похідна наука. Проблема полягає не лише в необхідності уточнити природу та мету психолінгвістичного аналізу, а й дати наукове обґрунтування вихідних положень, оскільки психолінгвістика, пов'язана і з лінгвістикою, і з психологією.

Можливість більш активної співпраці між лінгвістикою та психологією була забезпечена не тільки сосюрівським розмежуванням мовлення та мови, що вело до вивчення процесів актуалізації коду в живій мові, але також і науковими побудовами В. Гумбольдта, що позначали різницю між мовою як ергоном (ergon) та мовою як енергією (energia, Sprachfähigkeit), канонізованим продуктом лінгвістичного вираження та здатністю виробляти мовленнєві висловлювання.

Психолінгвістику (гр. psyche – душа і фр. linguistique – наука про мову) можна визначити як науку про мовленнєву діяльність людей у психологічних та лінгвістичних аспектах, зокрема експериментальне дослідження психічної діяльності суб'єкта в засвоєнні та використанні мови як організованої та автономної системи. Значення будь-якого знака полягає в активізації когнітивних процесів індивіда [1]. Таке вивчення стає чисто психологічним кожного разу, коли акцент робиться на дослідження “ролей комунікантів” і робляться спроби пояснити, як намір мовця трансформується в сигнали прийняттого коду, і як ці сигнали трансформуються в інтерпретацію слухача.

Основними завданнями психолінгвістики як когнітивної науки є дослідження: процесів планування мовлення; механізмів та процесів сприйняття, інтерпретації, розуміння та породження мовлення; структури та системи представлення знань індивіда та стратегії їх використання для когнітивної обробки дискурсу; механізми засвоєння та оволодіння мовою

протягом розвитку людини; проблеми білінгвізму, перекладу, механізми оволодіння іноземною мовою [2]. Оскільки психолінгвістика є синтетичною наукою, представники її наукових шкіл по-різному підходять до тлумачення її предмета. Теоретичні уявлення формуються з психологічних уявлень про процеси мовленнєвого спілкування, продукування та сприйняття мовленнєвих висловлювань, засвоєння мови, а також із лінгвістичних уявлень про структуру мови та структуру мовленнєвого висловлювання. Поняттєвий апарат кожної з них містить психологічні та лінгвістичні складники. Своєрідність кожної психолінгвістичної школи полягає в оригінальності психологічної теорії, взятої за основу дослідження психологічних особливостей, та лінгвістичних даних, застосовуваних при аналізі мовного компонента. Цим зумовлені відмінності щодо визначення предмета психолінгвістики представниками різних напрямів цієї науки [3].

Перша умова, необхідна для успішного завершення такого дослідження, з одного боку залежить від лінгвістичних методів проведення аналізу мовних повідомлень; з іншого боку, воно залежить від аспектів розгляду психологією мотивів поведінкових подібних повідомлень. Актуальною, таким чином, є проблема взаємопов'язання теоретичних обґрунтувань лінгвістики та психології. Це питання хвилює як лінгвістів, так і психологів. Підсумовуючи все те, що хотілося показати, зробемо деякі підсумкові зауваження: до сьогодні психологія не в змозі запропонувати ґрунтовні гарантії остаточності формулювань психолінгвістичних законів, що можна пояснити своєрідним періодом становлення, в якому вона досі перебуває; цінність теорій асоціативності при інтерпретації психолінгвістичних фактів є вкрай обмеженою та положення зазначених теорій, що стосуються цих фактів, часто розчаровують; для того, щоб побудувати загальну і водночас гнучку психолінгвістичну теорію, необхідна більш надійна платформа, яка, мабуть, повинна спиратися на “психологію цілісності”, враховувати особливості особистості комунікантів і включати структурну концепцію когнітивних операцій, що спрямовують процес мовного сприйняття.

Таким чином, ми вважаємо, що для задоволення потреби сучасного суспільства, щодо вивчення іноземної мови, необхідно пропорційне поєднання класичної методики та нових тенденцій, з обов'язковим урахуванням психолінгвістичних особливостей студентської аудиторії.

Література:

1. Засекіна Л. В., Засекін С. В. Вступ до психолінгвістики. – Острог : Нац. ун-т “Острозька академія”, 2002. – 168 с.
2. Harley T. A. The Psychology of Language : From Data to Theory. – N.Y. : Psychology Press, 2008. – 602 p. <https://academia-pc.com.ua/product/317>